

Regeling van werkzaamheden

De voorzitter:

Dan is nu aan de orde de regeling van werkzaamheden.

Op verzoek van een aantal leden stel ik voor de volgende door hen ingediende moties opnieuw aan te houden: 27858-431; 33037-264; 33037-243; 30420-325.

Ik stel voor toe te voegen aan de agenda:

- het VAO Aanbesteden, met als eerste spreker mevrouw Palland namens het CDA;
- het VAO Voortijdig schoolverlaten en Jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt, met als eerste spreker de heer Smals namens de VVD.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De voorzitter:

Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Diks namens de commissie voor Economische Zaken en Klimaat. Mevrouw Diks ... Ja, ik zie het. U wordt afgeleid door de heer Van der Lee. Ik ga alles benoemen in deze zaal. Mevrouw Diks namens de commissie.

Mevrouw Diks (GroenLinks):

Dank u wel, voorzitter. Ik wil graag namens de commissie voor Economische Zaken en Klimaat een debat aanvragen met de minister van Economische Zaken en Klimaat over de Klimaat- en Energie Verkenning. Het idee is om daarbij de sprekersvolgorde aan te houden zoals die bij de begroting ook geldt.

De voorzitter:

En daar is iedereen het mee eens binnen de commissie, neem ik aan. Dus dan zullen we daar rekening mee houden.

Het volgende verzoek.

Mevrouw Diks (GroenLinks):

Het volgende verzoek, voorzitter. Dank u wel.

Voorzitter. Gisteren ontving de Kamer een brief van de minister van Defensie. In die brief staat dat de Kamer verkeerd is geïnformeerd over de burgerdoden die zijn gevallen bij het bombardement van een Nederlandse F-16 boven de Iraakse stad Hawija in 2015. Meer dan 70 mensen zijn daarbij omgekomen. Het ministerie van Defensie was daarvan op de hoogte, maar heeft het tot gisteren niet aan de Kamer gemeld. Sterker nog, voormalig minister Hennis meldde zowel schriftelijk als mondeling aan de Kamer dat er voor zover bekend geen burgerslachtoffers waren gevallen bij Nederlandse operaties. Ook minister Blok heeft de Kamer mogelijk onjuist geïnformeerd in 2018, want hij stelde bij EenVandaag dat hij geen precieze aantallen wist, en voegde daaraan toe: wij verstrekken de informatie die

wij kunnen verstrekken; het is niet zo dat er bewust informatie wordt achtergehouden.

Maar dat is precies wat er wel is gebeurd. Wat GroenLinks betreft is hiermee het vertrouwen van de Kamer geschaad. Wij willen dan ook vanmiddag nog een debat met de ministers van Defensie en van Buitenlandse Zaken, voorafgaand aan de bespreking van de Defensiebegroting.

De voorzitter:

Goed. Voordat ik jullie het woord geef: ik wil alleen horen of jullie het verzoek wel of niet steunen. Dus wat jullie ervan vinden, komt uitgebreid aan de orde tijdens het debat.

De heer Bosman (VVD):

Ja, voorzitter, maar we hebben zojuist ook een feitenrelaas gekregen. Dat is wel van belang. Ik steun het verzoek tot een debat, zeker voorafgaande aan de begrotingsbehandeling, maar ik wil wel even de tijd hebben om het feitenrelaas tot mij te kunnen nemen om op die manier het debat goed te kunnen voeren. Wat de VVD betreft wordt dit debat met de minister van Defensie gevoerd en niet zozeer met de minister van Buitenlandse Zaken.

De voorzitter:

Dus eigenlijk steunt u het verzoek, maar niet met de minister van Buitenlandse Zaken. Dus dat wordt niet gesteund. En u doet ook het ordevoorstel dat als hier een meerderheid voor is, er een leespauze wordt ingelast. Hoeveel minuten denkt u nodig te hebben, meneer Bosman?

De heer Bosman (VVD):

Vijf uur, voorzitter.

De voorzitter:

Oh? U bedoelt ...

Mevrouw Diks (GroenLinks):

Om 17.00 uur starten met het debat.

De heer Bosman (VVD):

Een uur. Tot 17.15 uur.

De voorzitter:

Nee. 17.00 uur, dat klinkt ... Ik weet niet hoe de tijdlijn is. 17.00 uur beginnen. Dat is wat nu wordt meegegeven. En daar is iedereen het mee eens, als de meerderheid besluit om het debat vandaag te houden? Oké, dan hoef ik daar niet met iedereen ...

De heer Van Helvert (CDA):

Mag ik iets ...

De voorzitter:

Iets toevoegen?

De heer **Van Helvert** (CDA):
Er werd gevraagd om een uur. Dus laten we dat doen. Dus 16.45 uur is prima. Dank u wel ... Ik steun de aanvraag.

De **voorzitter**:
Meneer Van Helvert. U was helemaal niet aan de beurt. Ik ga eerst naar mevrouw Karabulut.

Mevrouw **Karabulut** (SP):
Voorzitter. Het is een zeer ernstige zaak. Steun voor dit verzoek. Steun om het debat om 17.00 uur te laten aanvangen. Ik zou ook graag willen dat we vijf tot zes minuten spreektijd krijgen voor dit debat, dat vrij groot en complex is.

De **voorzitter**:
En de minister van Buitenlandse Zaken?

Mevrouw **Karabulut** (SP):
Dat steun ik niet.

De **voorzitter**:
Oké. Nu bent u aan de beurt, meneer Van Helvert.

De heer **Van Helvert** (CDA):
Ik steun het verzoek en vraag om een uur schorsing zo meteen.

Mevrouw **Belhaj** (D66):
Ik steun het verzoek om een debat. 17.00 uur is prima. De minister van Buitenlandse Zaken hoeft er wat mij betreft niet bij te zijn.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Met de minister van Defensie, zonder de minister van Buitenlandse Zaken. Ik zou ook graag een uur schorsen, want ik moet de stukken lezen en mijn tekst nog maken.

De heer **Öztürk** (DENK):
Van harte steun. 17.00 uur beginnen met zes minuten spreektijd en liefst met de minister van Buitenlandse Zaken erbij.

De heer **Van Haga** (Van Haga):
Steun voor het debat om 17.00 uur met de minister van Defensie.

Mevrouw **Van Kooten-Arissen** (vKA):
Voorzitter, steun voor alle verzoeken.

De heer **Stoffer** (SGP):
Steun voor het verzoek. Wat mij betreft gaat het kabinet over zijn eigen afvaardiging, dus het mogen er een of twee zijn.

De heer **De Roon** (PVV):
Steun voor het debat met de minister van Defensie over een uur.

De heer **Kerstens** (PvdA):
Voorzitter. Steun voor het verzoek voor een debat met de minister van Defensie. Wij kunnen om 17.00 uur beginnen.

De heer **Wassenberg** (PvdD):
Steun voor het verzoek. Wat mij betreft beginnen we om 17.15 uur.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):
Voorzitter. Steun voor het verzoek. Ik weet alleen dat een aantal mensen gepland heeft om hier om 20.00 uur te zijn, omdat er dan een VAO over pensioenen is. Dat wordt nu schijnbaar vooruitgeschoven. Maar ik hoop dat dit alsnog om 20.00 uur kan beginnen.

De **voorzitter**:
Nee, want we hebben ook nog de behandeling van de Defensiebegroting.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):
Kijk, dat bedoel ik.

De **voorzitter**:
Dan weet u dat ook.

Mevrouw **Diks**, u heeft een meerderheid. Dat heeft u ook kunnen zien. De hele Kamer steunt het verzoek om een debat vandaag om 17.00 uur te houden.

Mevrouw **Diks** (GroenLinks):
Voorzitter. Ik kan ermee leven om het debat alleen met de minister van Defensie te doen en niet met de minister van Buitenlandse Zaken.

De **voorzitter**:
Ja, dat klopt. En ik zal er vijf minuten spreektijd van maken.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Voorzitter, een punt van orde. Deze regeling is nog niet afgelopen. Voordat we de zaal verlaten is het waarschijnlijk alweer een kwartier later en dan moeten we nog beginnen met de voorbereiding.

Mevrouw **Diks** (GroenLinks):
Zullen we dan om 17.30 uur beginnen?

De voorzitter:
Nee! 17.15 uur.

Mevrouw **Diks** (GroenLinks):
17.15 uur. Prima.

De voorzitter:
Als jullie kort zijn bij de regeling zijn we zo klaar.

De heer Sjoerdsma namens D66. Het helpt ook als jullie snel doorlopen.

De heer **Sjoerdsma** (D66):
Voorzitter. Ik wil graag twee verzoeken doen. Het eerste verzoek is om de minister van Buitenlandse Zaken morgen uit te nodigen voor het debat over de terugkeerders in verband met het perspectief van de lokale berechting. Het tweede is om nog voor dat debat een brief te ontvangen van de minister van Justitie over het bericht dat het OM zegt dat het afpakken van de nationaliteit de vervolging van Syriëgangers verhindert.

De voorzitter:
Even kijken. De minister van Buitenlandse Zaken erbij en een brief.

De heer **De Graaf** (PVV):
Inderdaad, die brief zou heel mooi zijn. Dank aan de heer Sjoerdsma voor dat verzoek. En graag de minister van Buitenlandse Zaken erbij, als het maar niet betekent dat het debat wordt uitgesteld.

De heer **Sjoerdsma** (D66):
Eens.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA):
Steun voor beide punten. Als we maar een uurtje leespauze hebben, moet de brief wel op tijd zijn.

De heer **Öztürk** (DENK):
Steun.

De heer **Koopmans** (VVD):
Steun voor de brief, en het kabinet gaat erover wie het stuurt.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Steun voor beide verzoeken, voorzitter.

Mevrouw **Ploumen** (PvdA):
Steun voor beide verzoeken.

De voorzitter:
Meneer Sjoerdsma, u heeft steun. Dank u wel.

De heer **Sjoerdsma** (D66):
Dank u wel.

De voorzitter:
Ik stel voor het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

De heer Emiel van Dijk namens de PVV.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):
Voorzitter. Nederland stroomt weer vol met tienduizenden asielzoekers. De asielzoekerscentra zitten vol. Wij willen dat er minder bedden komen. Straks worden er weer nieuwe bedden bij geplaatst, nieuwe noodopvang en nieuwe ellende die dat allemaal met zich meebrengt. Dit moet ophouden. Dus graag een debat en dat zo snel mogelijk alstublieft.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Voorzitter. Een belangrijk onderwerp, dat heel goed bij het algemeen overleg Asiel van aanstaande donderdag kan.

De heer **Groothuizen** (D66):
Voorzitter. Dat is een optie. Of, wat ook best wel logisch is, bij de begroting, die we over twee weken gaan behandelen. Dus geen steun voor het debat.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA):
Voorzitter. Bij beide debatten kunnen we het kwijt. Dat is de snelste manier om het te bespreken.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Daar sluit ik me bij aan.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Ik sluit me er ook bij aan.

De voorzitter:
Meneer Van Dijk, u heeft geen steun. Dank u wel.

Dan geef ik nu het woord aan de heer De Jong namens de PVV.

De heer **De Jong** (PVV):
Voorzitter. Gisteravond hebben we een laf briefje gekregen van de minister over het EU-voorstel voor verruiming van WW-mogelijkheden voor met name Poolse arbeidsmigranten, met al het mogelijke misbruik van dien. Ik zou graag een debat willen aanvragen om een noodremprocedure in gang te kunnen zetten, zodat we dit ellendige voorstel van tafel kunnen halen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Steun.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):
Steun, zeker voor de noodrem.

Mevrouw **Tielen** (VVD):
Geen steun.

De heer **Van Weyenberg** (D66):
Voorzitter, wat mij betreft ook geen steun. We kunnen dit bespreken in een algemeen overleg waarin we over de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid praten.

De heer **Bruins** (ChristenUnie):
Ik zou graag een reactie per brief willen ontvangen over dit onderwerp. Dan kan ik kijken of er een debat nodig is of dat een AO sneller kan.

De heer **Stoffer** (SGP):
Steun.

Mevrouw **Palland** (CDA):
Dit kunnen we in december bij het AO over de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid betrekken.

De heer **Smeulders** (GroenLinks):
Steun voor de brief en dan betrekken bij het AO.

De **voorzitter**:
Meneer De Jong.

De heer **De Jong** (PVV):
Voorzitter. Ik zou graag die brief zo snel mogelijk willen hebben, want in de brief van de minister staat juist dat het heel snel op de agenda komt. We kunnen dus niet wachten tot december, zoals het CDA wil. We moeten het nu doen. Ik zou dus graag deze week de brief willen hebben, zodat ik bij de volgende regeling van werkzaamheden weer hier kan staan.

De **voorzitter**:
Dan stel ik voor om het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

De heer Groothuizen namens D66.

De heer **Groothuizen** (D66):
Voorzitter. Vandaag heeft de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken een belangrijk rapport gepresenteerd over secundaire migratie binnen de Europese Unie. Dat is een heel belangrijk thema, dat op verschillende manieren in het migratiedebat een rol speelt. Ik wil daarom graag twee dingen: een uitgebreide kabinetsreactie op dat

onderzoek en vervolgens, als we die hebben, een debat met de staatssecretaris daarover. Ik doe dit verzoek mede namens mevrouw Becker van de VVD.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Steun.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA):
Ook dit zouden we kwijt kunnen in de debatten die we aanstaande donderdag en volgende week hebben, als we tenminste op tijd een reactie hebben. Daar wil ik dus eerst op wachten. Als het dan nog nodig is, zou ik het kunnen steunen.

De **voorzitter**:
Dus voorlopig geen steun.

Mevrouw **Ploumen** (PvdA):
Voorzitter. Ik sluit me aan bij mevrouw Van Toorenborg: eerst kijken of het bij de andere debatten gevoegd kan worden.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Ik steun het verzoek.

De heer **Van der Lee** (GroenLinks):
Ik wil ook even kijken of de reactie op tijd is om die bij het andere debat te kunnen betrekken.

De **voorzitter**:
U heeft geen meerderheid, meneer Groothuizen.

De heer **Groothuizen** (D66):
Ik denk het ook. Dan wachten we de kabinetsreactie af en kijken we daarna verder. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Ik stel voor om het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Tot slot de heer Markuszower namens de PVV.

De heer **Markuszower** (PVV):
Voorzitter. Vanmiddag in het vragenuurtje vond ik de antwoorden van de staatssecretaris, in afwezigheid van de minister, op mijn vragen onbevredigend. Ik wil graag een debat. Het is prima om dat te voeren nadat het hoger beroep in de zaak waar het om gaat heeft gediend.

Mevrouw **Van Toorenborg** (CDA):
Voorzitter. Ik heb tijdens het mondelinge vragenuur niet gereageerd, maar ik vind het, hoewel het buitengewoon schokkend is wat er gebeurd is, toch belangrijk om hier op

te merken dat ik de manier waarop de heer Markuszower over mensen sprak ongepast vond.

Mevrouw **Ploumen** (PvdA):
Ik sluit mij aan bij de heer Van der Lee.

De heer **Markuszower** (PVV):
Voorzitter. Ik kan nu niet goed reageren, dus dat vind ik niet correct.

De **voorzitter**:
Prima. Meneer Markuszower, ik stel voor het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

De **voorzitter**:
Nee, meneer Markuszower. Eerst mevrouw Van Toorenburg.

De vergadering wordt van 16.18 uur tot 17.15 uur geschorst.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Zowel over het kabinet als over anderen. Maar het is een belangrijk onderwerp, dus ik steun in ieder geval het verzoek om een brief. Dan moeten we daarna kijken of we er een apart debat over moeten voeren of dat we het op een andere manier moeten afhandelen.

De heer **Groothuizen** (D66):
Voorzitter. Ik snap dat dit vragen oproept. Tegelijkertijd is die zaak nog onder de rechter. Ik kan me voorstellen dat we een brief krijgen van het kabinet. Als we die hebben, ga ik afwegen of ik er een debat over wil voeren. Dus op dit moment geen steun.

De heer **Van Wijngaarden** (VVD):
Het is een echt buitengewoon curieuze gang van zaken, dus alle steun voor het idee om een brief hierover te vragen na afloop van het hoger beroep. En dan moeten we het opnieuw heel serieus wegen. We moeten dus niet nu gaan debatteren, terwijl het nog loopt.

De **voorzitter**:
Dus voorlopig geen steun.

De heer **Van Nispen** (SP):
Voorzitter. De SP wil ook graag een brief. Daarin moet volgens mij vooral worden ingegaan op de kwetsbaarheid van de procedure, dus dat door fouten voorkomen kan worden dat een van de eigen mensen vervolgd kan worden. Als de brief daar betrekking op heeft, hoeft die ook niet te wachten tot heel die zaak is afgerond. Dus alle steun voor die brief.

De **voorzitter**:
Dus geen steun voor een debat.

De heer **Van der Lee** (GroenLinks):
De brief gaat er komen.

De **voorzitter**:
Daar is geen meerderheid voor nodig.

De heer **Van der Lee** (GroenLinks):
En dat bepalen we op een ander moment.